

رقار شناسی مردم کوفه از منظر نبج البلاغه

سکینه، ساروخانی

(مدرس حوزه علمیة خراهران استان یزد)

سمیه شورابی مزرعه آخوند

(دانش آموخته سطح دو حوزه علمیة خواهران استان یزد)



سرشناسه	: ساروخانی، سکینه، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: رفتارشناسی مردم کوفه از منظر نهج البلاغه / سکینه ساروخانی، سمیه شورابی مزرعه‌آخوند.
مشخصات نشر	: بزد : نور و قلم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص.؛ ۵/۱۴×۲۱ سم.
شابک	: 978-600-6653-86-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق، نهج البلاغه -- نقد و تفسیر
موضوع	: All ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Criticism and interpretation
موضوع	: رفتارگرایی (علوم سیاسی) -- عراق -- تاریخ
موضوع	: Behaviorism (Political science) -- Iraq -- History
موضوع	: کوفه (عراق) -- تاریخ
موضوع	: Kufah (Iraq) -- History
نماینه ارائه شده	: شورابی مزرعه آخوند، سمیه، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۲ س ۲/۷/۰۹ BPTA
رده بندی دینی	: ۳۹۷/۹۵۱۵
شماره کتابشناسی	: ۵۲۱۸۳۱۶

انتشارات توز و قلم

رفتارشناسی مردم کوفه از منظر نهج البلاغه

مؤلفان: سکینه ساروخانی - سمیه شورابی مزرعه آخوند

ناشر: توز و قلم.

طرح جلد: گروه نرم افزاری جابک. ایران. یزد

صفحه آرا: گروه نرم افزاری جابک. ایران. یزد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۵۳-۸۶-۰

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۳
فصل اول: مفهوم شناسی.....	۱۵
۱-۱- رفتار.....	۱۷
۱-۱- رفتار در لغت.....	۱۷
۱-۱- رفتار در اصطلاح.....	۱۸
۲-۱- کوفه.....	۲۱
۱-۲-۱- کوفه در لغت.....	۲۱
۲-۲-۱- کوفه در اصطلاح.....	۲۲
۳-۱- پیشگویی حضرت علی (ع) در مورد کوفه.....	۲۸
فصل دوم: ویژگی مردم کوفه از منظر نهج البلاغه.....	۴۱
۱-۲- سستی و ضعف.....	۴۶
۱-۲-۱- حمله ابو غامد به مرزهای عراق.....	۴۷
۱-۲-۲- سزاوار بودن مرگ.....	۴۸
۱-۲-۳- آرزوی امام برای داشتن مردان مبارز.....	۴۹
۱-۲-۴- لاف و گزاف کوفیان.....	۵۰
۱-۲-۵- تنها گذاشتن امام در قلب معرکه.....	۵۲
۱-۲-۶- دلایل سستی.....	۵۲
۱-۲-۷- علت مماشات امام با کوفیان.....	۵۴
۱-۲-۸- علت پیروزی باطل بر حق.....	۵۶

- ۱-۲- ۹- یاران بی بصیرت ۵۷
- ۱-۲- ۱۰- نقطه ضعف کوفیان ۵۸
- ۱-۲- ۱۱- ردیلت نابخشودنی ۵۸
- ۱-۲- ۱۲- فرق سیاست امام علی علیه السلام با سیاست معاویه ۵۹
- ۱-۲- ۱۳- علت ستایش امام از گرفتار شدن به کوفیان ۶۱
- ۱-۲- ۱۴- کثرت در حکم عدم ۶۲
- ۲-۲- ۱- پیمان شکنی ۶۳
- ۲-۲- ۲- نگرانی حضرت از بیعت مردم ۶۳
- ۲-۲- ۲- مراد از آسیب حسن و حسین علیهما السلام ۶۴
- ۲-۲- ۳- علت ناسازگاری عایشه با امیرالمؤمنین علیه السلام ۶۵
- ۲-۲- ۴- بدگویی عایشه به عثمان ۶۶
- ۲-۲- ۵- تغییر جهت عایشه و جنگ حس ۶۶
- ۲-۲- ۶- پیمان شکنان (طلحه و زبیر) ۶۸
- ۲-۲- ۷- درس عبرت ۶۸
- ۲-۲- ۸- تسلط بصر به یمن ۶۹
- ۲-۲- ۹- قتل عام شیعیان ۷۰
- ۲-۲- ۱۰- نفرین به بصر و عمروعاص و معاویه ۷۰
- ۲-۲- ۱۱- علل پیروزی پیروان معاویه ۷۱
- ۲-۲- ۱۲- برادری رسول خدا صلی الله علیه وآله و علی علیه السلام ۷۴
- ۲-۲- ۱۳- فاصله ۲۵ ساله ۷۴
- ۲-۲- ۱۴- سرزنش آخرین راه چاره ۷۵
- ۲-۲- ۱۵- جانوران وحشی ۷۷
- ۲-۲- ۱۶- پیشنهاد امام علیه السلام به ابن عباس و مالک اشتر برای حکمیت ۷۸

- ۲-۲-۱۷- شرایط مشاور..... ۷۹
- ۲-۲-۱۸- زنده شدن ارزش های جاهلی..... ۸۰
- ۲-۲-۱۹- بیرون رفتن از اطاعت..... ۸۰
- ۲-۲-۲۰- اهمیت اتحاد و الفت..... ۸۱
- ۲-۲-۲۱- تعصبات قبیله‌گی..... ۸۱
- ۲-۲-۲۲- مهم ترین خطا..... ۸۲
- ۲-۲-۲۳- بی‌وفایی و منفعت طلبی..... ۸۲
- ۲-۲-۱- تشبیه دم عراق به زن باردار..... ۸۳
- ۲-۳-۲- گرفتاری امام علیه السلام به کوفیان..... ۸۵
- ۲-۳-۳- گله شتر در میان..... ۸۷
- ۲-۳-۴- علل عکس بودن اصل قیامت فوق در مورد مردم کوفه..... ۸۸
- ۲-۳-۵- بیعت تابع اجماع اهل حل و عقد..... ۸۹
- ۲-۳-۶- انتظار در ذیقار..... ۸۹
- ۲-۳-۷- روح های بدون جسد..... ۹۰
- ۲-۳-۸- کوفه مردم رنگارنگ..... ۹۱
- ۲-۳-۹- (کوفیان) بی اعتنا به مصالح خود..... ۹۲
- ۲-۳-۱۰- طالبان زندگی مرفه و بی دغدغه..... ۹۳
- فصل سوم: پیامدهای رفتار مردم کوفه از منظر نهج البلاغه..... ۹۵
- ۳-۱- پیامدها برای مردم..... ۹۷
- ۳-۱-۱- ناراضایتی رهبری و نفرین امام..... ۹۷
- ۳-۱-۱-۱- نفرین بیدار کننده..... ۹۸
- ۳-۱-۱-۲- تحقق نفرین..... ۹۹

- ۱۰۰ ۳-۱-۱-۳-دفاع از زنان هودج
- ۱۰۰ ۳-۱-۱-۴-مردان نامرد
- ۱۰۱ ۳-۱-۱-۵-علت هر پیروزی و شکست
- ۱۰۲ ۳-۱-۱-۶-انسان های خرافی پسند
- ۱۰۳ ۳-۱-۱-۷-نخيله
- ۱۰۴ ۳-۱-۱-۸-ترجیح دادن خشم خدا بر عزت و شرف
- ۱۰۵ ۳-۱-۱-۸-خیالی مردم و زندگی احمقانه
- ۱۰۶ ۳-۱-۱-۹-بی پدری و خوار شدن
- ۱۰۸ ۳-۱-۱-۱۰-رجه تیر و خدعه
- ۱۰۹ ۳-۱-۱-۱۱-ویل می
- ۱۱۰ ۳-۱-۱-۱۲-تیر در تیر
- ۱۱۲ ۳-۱-۱-۱۳-شهادت محمد ابن ابی بکر
- ۱۱۳ ۳-۱-۲-عقب ماندگی مردم کوفه
- ۱۱۴ ۳-۱-۲-۱-سکوت و جویدن گوشت تن
- ۱۱۵ ۳-۱-۲-۲-علل شکست
- ۱۱۶ ۳-۱-۲-۳-تربیت موجب اصلاح رابطه انسان ها
- ۱۱۷ ۳-۱-۲-۴-عوامل طمع دشمن
- ۱۱۹ ۳-۱-۲-۵-عاقبت نامطلوب جدایی از رهبر
- ۱۲۰ ۳-۱-۲-۶-گزینش ابوموسی
- ۱۲۱ ۳-۲-پیامد برای امام علیه السلام
- ۱۲۱ ۳-۲-۱-مظلومیت حضرت علی علیه السلام
- ۱۲۳ ۳-۲-۱-۱-نبود چهل مرد برای یاری
- ۱۲۴ ۳-۲-۱-۲-گرفتاری امام میان دو مسأله ناگوار

۱۲۶	۳-۱-۲-۳-نظر علامه جعفری در مورد فریاد های امام.....
۱۲۶	۳-۱-۲-۴-عدم اجبار به حضور در جنگ.....
۱۲۷	۳-۱-۲-۵-درد های بی درمان.....
۱۲۹	۳-۱-۲-۶-عدم معالجه احمق.....
۱۳۰	۳-۱-۲-۷-آتش درون قلب امام علیه السلام.....
۱۳۱	۳-۱-۲-۸-نرمش امام در مقابل مخالفان.....
۱۳۳	نتیجه گیری.....
۱۳۵	فهرست منابع.....
۱۳۵	منابع فارسی.....
۱۳۹	منابع عربی.....
۱۴۰	پایان نامه ها.....
۱۴۰	مقالات.....

مقدمه

در مجموعه سخنرانان مؤنان علی علیه السلام که شریف رضی -ره- آن را گرد آورده و نام آن را نهج البلاغه نهاده است، خطبه هایی از امام علیه السلام درباره مردم کوفه می بینیم؛ اندک ستایش و بیدتر کوشش است در حقیقت مهم ترین هدف این مجموعه آشنا شدن با جامعه عصر امام علی علیه السلام می باشد و با الگو سازی جامعه علوی، جامعه خود را بسازیم؛ زیرا در هر زمانی مردم با توجه به رفتارهایی که از خودشان نشان می دهند باعث همراهی با رهبر و قریب حکومت می شود و گاهی عدم همراهی مردم تنها ماندن رهبری را در پی دارد.

در این پژوهش کوشش شده است با توجه به مضمون خطبه های آن حضرت، کوفیان و خوی و خصلتی که از آنان برخوردار بودند شناخته شود.

از این رو در پژوهش حاضر به بررسی خطبه هایی از نهج البلاغه که ارتباط با کوفه بحث شده و خصلت های بارز مردم کوفه که عبارت است از سستی و ضعف، پیمان شکنی، بی وفایی و منفعت طلبی بیان شده است همچنین پیامدهایی که این خصلت ها برای مردم و امام در پی داشت از جمله پیامدهایی که برای مردم داشت، نارضایتی رهبری و نفرین امام، شکست و عقب ماندگی مردم کوفه و پیامدهایی که برای حضرت

علی علیه السلام در پی داشت مظلومیت ایشان بود تا جایی که حضرت آنان را نفرین و مرگ خو را از خدا طلب می کند .

در این تحقیق در زمینه موضوع مورد بحث بیشتر سه دسته کتاب مورد استفاده قرار گرفته است: دسته اول : کتاب های تفسیری نهج البلاغه و دسته دوم : کتاب های تاریخی مورد بحث و دسته سوم برخی کتب روانشناسی در رابطه با رفتار می باشد .

روش این تحقیق به اعتبار روش جمع آوری اطلاعات کتابخانه ای و به اعتبار ماهیت و روش تاریخی- توصیفی بوده و در بعضی از قسمت ها تحلیل صورت گرفته است .

از نتایج به دست آمده در این تحقیق این است که مصلحت اندیشی و منفعت طلبی کوفیان آنها را به سبب در برابر امام واداشت و با سستی و ضعفی که از خود نشان دادند به عقب ماندگی و شکست خود منجر شدند. جامعه کنونی ما بی شباهت به جامعه زمان حضرت علی سیه السلام نمی باشد و اگر به بصیرتی مبتلا شویم چه بسا همان نتیجه را خواهیم گرفت.

به امید این که با درس گرفتن از پیشینیان جامعه خود را مبتلا به آن نکنیم و به امید فضل الهی بتوانیم زمینه سازی برای ظهور حضرت مهدی علیه السلام نماییم .

ان شاء الله